

Plan mot kränkande behandling

Hedbergska skolan

Nationella program samt Introduktionsprogrammet

Språk

Ansvarig rektor: Roger Engström, Anna-Carin Viklund, Sannie Hanisalo,
Åsa Dalhielm och Ann Larsson

Giltighetstid: Läsåret 24/25

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsakerna.

2. Vision och arbetssätt

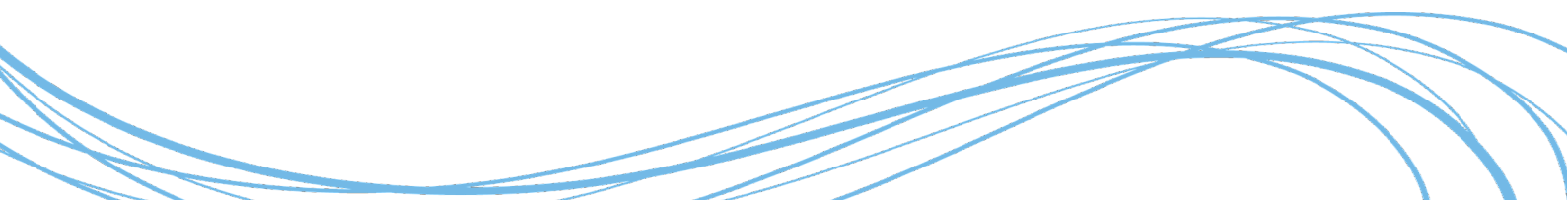
Sundsvalls gymnasium, Hedbergska skolans vision är att vara en trygg mötesplats för ungdomar och vuxna.

Vår verksamhet bygger på demokratiska värderingar om alla människors lika värde och vi accepterar inga former av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Skolan ska långsiktigt arbeta för en studiemiljö som främjar elevers lika värde samt motverka diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkningar. Detta arbete ska ske i nära samarbete med eleverna.

Målet med det främjande arbetet är att hitta och stärka positiva förutsättningar för likabehandling och att skapa en trygg skolmiljö. Arbetet sker kontinuerligt med syfte att förstärka respekten för allas lika värde och gäller för alla som verkar inom skolan.

Exempel på främjande insatser

- Elevdemokrati: Mentorstid och programforum med dialog kring fysiska och psykosociala arbetsmiljön samt matråd.
  - Uppstartsdagar: Under de första skoldagarna pågår aktiviteter som syftar till att eleverna ska skapa goda relationer med varandra och personalen.
  - Mentor har utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare en gång varje termin.
  - Föräldramöte
-

- Programdagar
- Skolan har ordningsregler som är framtagna tillsammans med eleverna som går igenom på mentorstid.
- Elevhälsan och arbetslag arbetar tillsammans bland annat under arbetslagstid.

3. Kartläggning av risker

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Vån 1 GA	Trygghetsenkäten med efterföljande dialog på klassnivå.	Trängsel, hög ljudnivå, stökigt och livligt, brist på umgängesytor, avsaknad av personal. Otrygghet mellan elever, mellan klasser och program.
Sexuella trakasserier	Trygghetsenkäten med efterföljande dialog på klassnivå.	Förekommer som skämt genom oönskade kommentarer, fysiska beröringar som tafsningar. Blickar, visslingar och på sociala medier. Brist på respekt för varandra och dåliga kunskaper om vad sexuella trakasserier är. Gruppträck och imponera på andra.
Fysisk miljö/umgängesytor	Trygghetsenkät med efterföljande dialog på klassnivå.	Låg vuxennärvaro, många elever och trängsel, otrygghet och osäkerhet mellan elever. Brist på umgängesytor och sittplatser.
Kränkningar mellan elever och från personal.	Trygghetsenkät med efterföljande dialog på klassnivå samt Stella-anmälningar.	Eleverna uppger att det finns viss personal som kan ha ett bemötande som upplevs som kränkande t.ex. härskartekniker, blickar, höjda röster, favorisering, kommentarer, utpekande, ironi och skämt. Eleverna uppger att kränkningar mellan elever handlar bland annat om verbala kränkningar, blickar,

		utfrysning, ryktesspridning, suckar och miner.
--	--	--

4. Utvärdering av genomförda insatser

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
<p>Mål: Det är tryggt i skolrestaurangerna.</p> <p>Vuxennärvaro - uppmuntra personal att sprida ut sig i matsal.</p> <p>Fortsatt dialog i klasserna om hur vi tillsammans hjälps åt för att skapa trygghet och ordning i skolrestaurangerna.</p>	<p>I årets enkät ser vi en klar förbättring av tryggheten i matsalarna där fler elever uppger att de känner sig trygga och eleverna ser att fler vuxna finns i skolrestaurangerna.</p>	<p>Insatserna i form av dialog i klasserna och ökad personalnärvaro i skolrestaurangerna har bidragit till en tryggare miljö.</p>
<p>Mål: Det är tryggt i korridorerna.</p> <p>Ökad vuxennärvaro- dialog i arbetslagen- vad kan vi bidra med?</p> <p>Fortsatt dialog med eleverna under mentorstid och programforum.</p> <p>Fortsätta arbetet med att skapa fler sittplatser och ytterligare utrymme på GA.</p>	<p>Målet för trygghet i korridorerna är inte uppfyllt på GA, men på HB kan man se en förbättring.</p> <p>Eleverna efterfrågar fortfarande mer vuxennärvaro, fler sittplatser, umgängesytor och mer utbyte mellan klasser och program.</p> <p>Någon enstaka sittplatser har tillkommit på GA, men fortfarande inte tillräckligt.</p>	<p>Oklart hur insatserna är genomförda i arbetslagen och med klasserna.</p> <p>Insatserna är inte tillräckliga.</p>
<p>Mål: Att matsalen används i större utsträckning som gemenskaps utrymme.</p> <p>Elever i år 1 bjuds in till informationsträff om hur matsalen på Hedbergska kan användas.</p> <p>Eftermiddagsaktiviteter anordnas i Hedbergska skolans matsal.</p>	<p>Informationsträffen för år 1-elever genomfördes med god uppslutning.</p> <p>Eftermiddagsaktiviteter har genomförts under året med blandat elevdeltagande beroende på aktivitet.</p>	<p>Insatserna har goda förutsättningar men skolan behöver utveckla insatsen.</p>
<p>Mål: Elever och personal bemöter varandra med respekt och vänlighet.</p> <p>Utifrån skolans ordningsregler hålls löpande samtal i klasserna,</p>	<p>Kränkningarna har i allmänhet minskat på skolan.</p> <p>Eleverna svarar i hög grad att man haft samtal i klasserna hur man pratar med och bemöter varandra.</p>	<p>Många mentorer har haft samtal i klasserna kring bemötande.</p>

om hur vi ska prata och uppträda mot varandra. Samtal i arbetslagen utifrån elevernas upplevelse av kränkningar från personal.	Samtal i arbetslagen utifrån elevernas upplevelse av kränkningar från personal är genomfört på vissa program.	
Mål: Att uppnå en känsla av gemenskap inom klassen, mellan klasser och program. Gemensamma aktiviteter.	Programdagen genomfördes i början av höstterminen. Övriga gemensamma aktiviteter har genomförts i varierande grad av mentorer.	Eleverna tycker inte att det är tillräckligt med gemensamma aktiviteter och uttrycker i årets utvärdering att de önskar fler tillfällen till gemenskap för att skapa och bibehålla trygghet.

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden •
Att våning 1 på GA upplevs trygg.	Uppehållsrummet vån 3 behöver göras inbjudande för alla elever. Utökad användning av elevfiket. Fler vuxna i korridoren. Trygghetsskapande arbete i samverkan med elever och personal.	En mer trivsamt miljö i korridoren där alla kan vara tillsammans på ett tryggt sätt.	Ansvarig: rektor/ programrektor
Att ingen utsätts för sexuella trakasserier.	I ordinarie undervisning särskilt belysa ämnet.	Ökad kunskap och minskning av sexuella trakasserier.	Programrektor och undervisande lärare
En god fysisk miljö med tillräckligt antal umgängesytor, både inom- och utomhus.	Göra en budget för inköp av möbler och iordningställande av umgängesytor med aktivitetsmöjligheter.	Att möjliggöra inköp, så att eleverna upplever att de har tillräckligt med sittplatser för umgänge.	Rektor och programrektor
Att elever och personal bemöter varandra på ett respektfullt sätt.	Skolans värdegrund och nya ordningsregler ska implementeras och återspeglas i vardagen genom dialog och gemensamma aktiviteter i	Att lära känna och känna till varandra skapar förutsättningar för trygghet bland elever	Programrektor

	<p>klasser och mellan program.</p> <p>Programrektorerna skapar en plan för dialogen med arbetslaget.</p>		
--	--	--	--

6. Delaktighet

På skolan ges eleverna möjlighet att uttrycka sina åsikter på mentorstid, vid utvecklingssamtal och under programforum.

Eleverna svarar på trygghetsenkäten och därefter går mentorerna, vid behov med stöd av kurator, igenom resultatet i klasserna och eleverna ges möjlighet att komma med förslag på åtgärder.

Genom hälsosamtalen får eleverna möjlighet att uttrycka sina åsikter om trygghet och trivsel.

Personalen får ta del av resultatet av trygghetsenkäten, analys genomförs och möjlighet att lämna förslag på åtgärder.

7. Förankring

- Mentor informerar och arbetar regelbundet med planen tillsammans med respektive klass. Eleverna ska återkommande diskutera normer, attityder, hur goda relationer skapas och vårdas samt hur vi tillsammans på skolan får en trygg och säker miljö.
- Elevhälsan möter samtliga klasser under läsåret för samtal kring plan mot kränkande behandling och drogpolicy.
- Varje rektor, vid behov med stöd av EHT, går igenom planen och dess innebörd för vår skola med arbetslagen. Personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som präglar den pedagogiska verksamheten.
- Personalen informeras om aktuell lagstiftning gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt definitioner av begrepp samt genomgång av Stella-systemet.
- I samband med föräldramöten och utvecklingssamtal informeras vårdnadshavare om skolans arbete med att förhindra och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och ges möjlighet att uttrycka sina åsikter. Planen mot kränkande behandling finns även tillgänglig på skolans hemsida.

8. Rutiner vid kränkning

Det är den utsatte eleven som avgör om ett beteende eller en handling är oönskad eller kränkande. Eleven har rätt att få stöd och hjälp när den känner sig kränkt. Elevers upplevelse av kränkningar får inte avfärdas. Oavsett vilken person eleven kontaktar har den rätt att bli tagen på allvar och få stöd. För att skolan ska kunna agera måste någon i personalen få vetskap om det inträffade. Åtgärderna ska i möjligaste mån ske i samråd med eleven. Skolpersonalen har dock alltid ett vuxenansvar att skydda elever från att fara illa.

För en elev under 18 år ska vårdnadshavare snarast kontaktas. Detta sker när skolan fått in berörda versioner och elevhälsoteamet sett över det som hänt. En plan görs för hur kommunikationen mellan rektor, lärare, elever samt vårdnadshavare ska ske.

När berörda personer påverkas av hedersrelaterade omständigheter ska skolan noga överväga konsekvenser av att vårdnadshavare kontaktas. Det gäller både vårdnadshavare till den utsatte och den/de som utsatt någon annan. Det är alltid den som lever under sådana omständigheter som avgör hur kontakt med vårdnadshavarna ska ske. Vid osäkerhet ska skolan rådfråga utomstående expertis.

Anmäla

1. Vid upplevd kränkning eller kännedom om upplevd kränkning vänder sig eleven till mentor eller annan personal på skolan.
2. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektor.
3. Anmälan ska göras i Stella under fliken för "Anmälan om kränkande behandling av barn/elever". Detta dokument finns på Inloggad under tjänsten rapportera tillbud och skador.
4. Så snart skolan får kännedom om att en elev anser sig vara kränkt, inträder utöver anmälningsskyldigheten också utrednings- och åtgärdsskyldighet. Detta gäller oavsett hur skolan fått informationen; från elev, vuxen eller anonymt.
5. Via Stella får huvudmannen kännedom om anmälan.

Utredning

1. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn.
2. Det är den utsatte eleven som avgör om ett beteende eller en handling är oönskad eller kränkande. Om trakasserier (enligt de 7 diskrimineringsgrunderna) upptäcks eller anmäls, ska planens rutiner och ansvarsfördelning tillämpas.

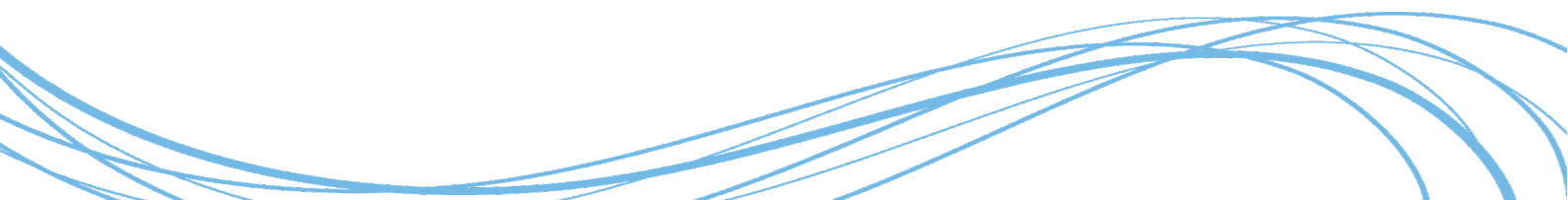
3. Vid behov/bedömning kopplas elevhälsoteamet in. Rektor ansvarar för att en utredning och analys utförs. Detta kan rektor delegera.
4. Utredningen ska påbörjas skyndsamt. Rektor och utredaren ser till att nödvändiga insatser vidtas och senare följs upp.
5. Rektor i samarbete med utredare avgör om anmälan till polis eller socialtjänst ska göras. Observera att det finns tillfällen när skolan har anmälningsplikt. Polis och socialtjänst kan också rådfrågas i ärenden utan att anmälan behöver göras.
6. Utredningen ska syfta till att få reda på kränkningens karaktär och ska sedan ligga till grund för vilka åtgärder som ska vidtas.
7. Utredaren ska ha tolerans för att olika personer kan ha olika versioner och reagera på olika sätt. Det är viktigt att vara en god lyssnare och ta in information, men förhålla sig neutral. Viktigt att vara tydlig och visa att kränkningar är fel och oacceptabla.
8. Utredaren ska skapa förtroende och alltid informera om att ett uppföljningssamtal kommer ske. Utredningen ska kännetecknas av hänsyn till den utsatte och övriga inblandade.
9. Utredningen dokumenteras i Stella

Åtgärder

1. Åtgärder ska spegla kränkningens karaktär och omfattning. En kränkning ska inte göras mindre eller större än den är. Målet med åtgärderna är att en trygg situation ska skapas.
2. Åtgärder utformas av elevhälsoteamet i samråd med berörd skolpersonal, den kränkte eleven, den/de som kränkt samt vårdnadshavare vid omyndig elev. I första hand vidtas åtgärder redan i de inledande samtalen.
3. Åtgärderna ska avhjälpa akuta situationer och ge långsiktiga lösningar. När skolan inte har tillräcklig kompetens ska hjälp inhämtas externt efter beslut av rektor.
4. Återkoppling med berörda ska ske efter en vecka och uppföljningssamtal ska hållas efter en månad.
5. Vid grova brott, som misshandel och sexuella övergrepp, bör rektor alltid överväga undervisning på annan plats för den/de som begått brottet. Det finns också möjlighet till avstängning.

Uppföljning och utvärdering

Det är viktigt att alla inblandade får komma till tals i uppföljningen. Därför rekommenderas att uppföljningen inleds med ett samtal med den som varit utsatt. Uppföljningen bör göras inom rimlig tid och innehålla utvärdering av utredningen, åtgärderna och dokumentationen:

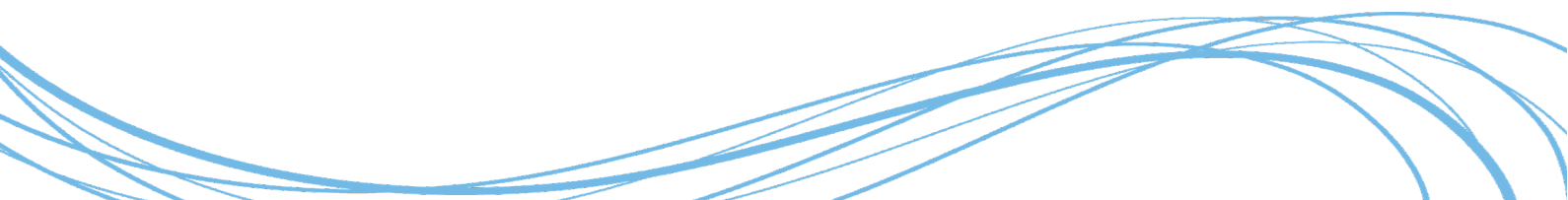

- Vad gjorde skolan bra?
- Vad kunde göras bättre?
- Nådde skolan målet med de vidtagna åtgärderna?

Det är också viktigt att diskutera om händelsen ingår i ett mönster i skolan. I så fall måste skolan upprätta en handlingsplan för att ta tag i problemet i stort. Det kan också leda till att planen mot kränkande behandling behöver revideras.

Avstämning bör ske löpande och anpassas till kränkningens omfattning. Varje gång något inträffat ska åtgärderna ha ett tydligt avslut så alla parter är införstådda.

När man har haft en uppföljning och åtgärderna avslutas är det viktigt att den utsatte känner sig så trygg att personen vet vart den ska vända sig om något händer igen.

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/de ungas umgänge inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck** (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

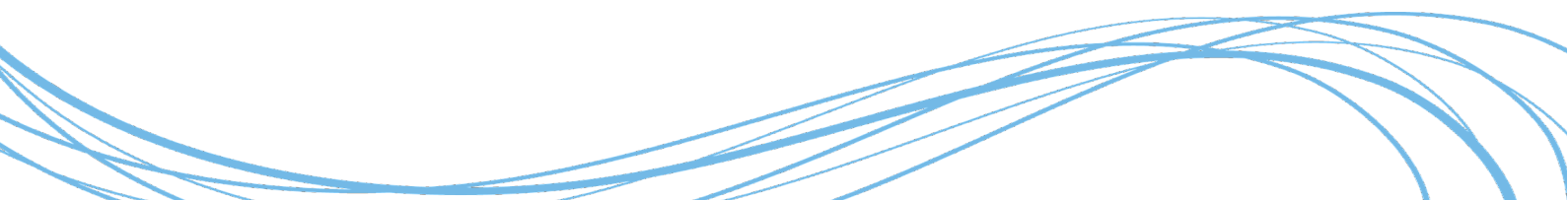
Skolan får inte missgynna någon elev på grund av hans religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn/unga har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning inbegriper uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen, utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

• **Sexuell läggning**

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

• Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola.
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon

koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller utgöras av texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbing

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

